

Začalo to tou nedělí. První nedělí v květnu. Přes den poprchávalo jako v dubnu. Tu a tam mi pokoj zalilo slunce, najednou ostře a bodavě, ale když už si na náhlé světlo moje oči přivykly, znovu se zatáhlo a rozpleskal se déšť.

Pamatuju si, jak mě ty změny dráždily. Jindy by mi asi tolik nevadily, možná bych je ani nebrala na vědomí, ten den jsem nakonec seděla na posteli a jenom odevzdaně sledovala, kdy se to zatáhne a kdy vyjasní. Na víc jsem se nezmohla. Jen sedět, sledovat a – poslouchat. Hlasy vedle u mámy v pokoji. Stěny v paneláku jsou jako z papíru. Slyšela jsem zřetelně slova, občas i celé věty, kousala jsem se do rtu, věděla jsem, že za tu podrážděnost a odevzdanost nemůže počasí, ale ta slova, větičky.

Návštěva.

Objevila se po letech, nečekaně a neohlášeně. Zazvonila a já v kukátku uviděla, jak si narychlo upravuje vlasy a zároveň z pusy vysílá proud vzduchu, jako by i to odfukování mohlo honem vylepšit první dojem. Přišlo mi to k smíchu. Vždycky je tak trochu k smíchu, když někoho tajně přistihnete, jak chce udělat dojem. Tím spíš, když ten někdo stejně žádným velkolepým dojmem nezapůsobí. Jako ona, teta Věra. Přesněji řečeno sestra tety Vlasty.

Hned jsem ji poznala. Podle veverčí pusinky, podle kulatých tváříček, podle dychtivosti. Ta dychtivost mi ale připomněla důvod. Vlastně mi skoro zatrnulo. Protože když už se teta Věra objevila, znamenalo to, že se to bude znovu probírat, že se v tom budou s mámou zase babrat, že se máma začne rozčilovat a mluvit sprostě, že uslyším slova, která se mi budou zadírat do uší. A přesto jsem si uši nezacpávala. Naopak, jak už jsem napsala, nakonec jsem seděla na posteli a špiclovala ostošest. Dokonce jsem litovala každého slovíčka, které mi uniklo. A to z jediného prostého důvodu: Že zvědavost a něco jako touha po pravdě bývá silnější než všechno ostatní.

Konečně teta Věra odešla. Na chodbě vyprchával závan její vonavky – mdlá vadnoucí vůně fialek – a v bytě se rozhostilo ticho. Venku pořád padal déšť a já si pomyslela: To nebude trvat dlouho. A potom mě máma zavolala k večeři. Byla jsem připravená. Připadala jsem si připravená. Jenže ukažte mi někoho, kdo je připravený na všechno.

Ten večer se v jejím pokoji vznášel nasládlý pach cigaretového kouře a ten se mísil se svěžím jarním vánkem. K tomu se přidala mléčná teplost vajíček. Měly jsme vajíčka naměkko. V těžkých mističkách, co mají vypadat jako z mramoru. S tmavězelenou barvou, která má připomínat smaragdovou barvu moře. Takovou jsme spolu viděly v Řecku. Tak pohádkovou, až se nám z toho tajil dech. Já si na to vzpomněla, ale ona určitě ne. Ona byla plná těch slov a větíček z odpoledne jako papiňák, který hrozí každou chvíli vybuchnout. I když se kupodivu ještě pořád tvářila docela mírumilovně.

Seděla proti mně, hezká a rozcuchaná, ve svém oblíbeném bleděmodrém nadýchaném župánku. To bylo taky zvláštní, přestože bývala věčná, rychlá a praktická, někdy si koupila něco zdánlivě úplně opačného. Župánek pro mondénní zahálčivou ženu. Ale byl lehounký, vzdušný a hřál. Hned si ho oblíbila. Vůbec se k ní nehodil, a přitom k ní patřil. A skoro by se chtělo říct, že takhle to dělala se vším.

Třeba jak si právě teď vzala lžičku a začala natukávat vršek skořápky. S takovou samozřejmostí, jako by si jen tak tukala prsty. Opatrně jsem se k ní přidala. Ta samozřejmost mi chyběla a taky jsem trochu trnula, kdy už spustí, ale zase mě těšilo, jak si můžu vajíčko přichystat. Hlídala jsem si, abych prasklinky vystihla akorát, aby po oloupání vznikl optimální bílý kopeček. Nahore ani ne moc široký, ani úzký. Ideální pro otvor, kterým bych pak mohla nabírat žloutek, aniž by přetekl přes okraj skořápky. Kdyby se mi to povedlo, cítila bych malé vítězství, radost jako dítě. A v tomhle zaujetí, zrovna když jsem se chystala,

že bych mohla nabrat první lžičku, zrovna když jsem ten papírák úplně pustila z hlavy, tak se poprvé ozvala. Bez výbuchu. Docela klidným tónem, s jakým by se například mohla podívat k oknu, aby se ujistila, že venku ještě pořád prší. Takhle jsem docela pozvolna uslyšela, jak říká: „A víš, že já o tom napíšu román?“

Román???

Tohle jsem tedy opravdu nečekala. Tak mě to překvapilo, že jsem po ní jenom udiveně a trochu přihloupě zopakovala: „Román...?“

Nebylo to přece jenom příliš? Román?

Uměla psát fejetony, reportáže, rozhovory a sem tam sloupky, ale psát román? Psát o lásce a nenávisti, zradě, šílených pohnutkách, o nejskrytějších touhách, to muselo být mnohem, neskonale těžší. A kromě toho: Proč by se k tomu měla vracet? Co tím změní? Akorát se znovu rozčílí, povede monology a bude sprostá. Proč psát o něčem, co ublížilo? Lepší přece bylo na to nemyslet. Zapomenout asi nešlo, ale nemyslet. Byla období, kdy se zdálo, že máma na to vůbec nemyslí. Jako by žádná minulost ani neexistovala. Tak proč? Anebo že by skutečně toužila napsat román?

„Jo, napíšu román,“ řekla tentokrát už rozhodně. „Asi změní jména, ale jinak tam napíšu všechno. Úplně všechno. Ať se v tom ta kráva taky pozná!“

Mlčky jsem přikývla. Tak už to začínalo. Odsunula smaragdovou mističku s nedojedeným vajíčkem, přisunula si popelník a zapálila si cigaretu. Ve tváři se jí objevil odbojný zarputilý výraz, což s tím bleděmodrým nadýchaným župánkem vypadalo skoro komicky, jenže zároveň i nějak víc zlověstně. Upírala pohled někam za mou hlavu a dlouhou chvíli jenom kouřila. Pak pokračovala, jako by jí tam za mnou ten román někdo rozmlouval.

„Ne, to, co mi udělali, to je vopravdu něco tak strašného. To se nedá vodpustit. To se snad ani nedá pochopit. Vzít někomu dítě! Jak je to vůbec mohlo napadnout?“

Znovu jsem mlčky pokrčila rameny, ale ona mě už stejně nevnímala. Rozvášňovala se. Dostávala se do stavu, kdy mluvila jen sama se sebou: „Ale je jo. Je jo. Vlasta byla kráva, úplně blbá, Pazneht, to byl normální zpovykanej fracek, ale ten hajzl Jaroslav, ten byl schopnej všeho! A ta svině pokrytecká, ta v tom musela mít určitě taky prsty.“

„Myslíš?“ řekla jsem potichu.

„To víš, že jo,“ rázně odkývla, ale pak se zarazila, podívala se na mě a došlo jí, že to s tou „sviní“ přehnal.

Měla jsem pod očima bílý kopeček, ideální bílý kopeček, na kterém jsem si dávala tak záležet, kopeček, co jsem si před chvílí pečlivě vytvořila, svůj jediný záchranný bod, a najednou se mi vybavil ten druhý způsob. Ten, co mi jednou ukázala teta Vlasta. Druhý způsob, jak se dostat do vajíčka. Nebyl lepší než rituálek s oloupáváním, to ne, ovšem byl velmi efektivní. Přímočarý. Teta Vlasta zkrátka vzala nůž a jediným rychlým pohybem vrchní kopeček i se skořápkou odsekla. Byl to radikální řez, proti opatrnému oloupávání téměř surový zásah, který kdysi vzbudil úžas, obdivné usyknutí, ale teď ne, teď už ne, teď mi ten nůž projel přímo do těla a ve mně to zakřičelo, že ne! Že mně to přece nemůže takhle nutit! Nemůže, protože já to mám jinak.

Jinak!

Uslyšela jsem, jak si máma povzdechla: „Já vím, tebe měla ráda...“

Přinutila jsem se jíst.

Po tom povzdechu pokračovala už umírněně: „Ale ten román napíšu. Teď už jo. Tyhle věci potřebujou odstup. Já jim tam zase nechci jenom nadávat. Vlastně bych chtěla ukázat hlavně tu bezmocnost. Kdyby třeba ta ženská, co přišla ze sociálky, byla taky nějaká kráva, kdyby mi třeba ruply nervy, tak já bych... já bych...“

„Já vím,“ přikývla jsem smířeně, abych jí dala najevo, že to chápu. Její hněv, nenávisť a snad částečně i tu představu, že napíše román.

Občes jsme totiž docela často říkaly: „Já vím.“ Občas taky proto,

že jsme nevěděly co říct. Byla to taková naše záchranná formulka. Ujišťovala nás, že přes všechny rozdíly spolu plujeme na jedné lodi. Snad jsme i pluly, jenže ten večer mi připadalo, že neexistovala ani setinka milimetru, kde bysme se na té lodi setkaly.

Potom jsem odešla do svého pokojíčku.

Stála jsem u okna a dívala se ven.

Byl to daleký výhled. Nerušily ho paneláky, ty stály za ulicí víc vpravo směrem ke Kavčím horám. Dole za travnatým kopečkem se rozkládala nízká školka, za ní byla vidět půlka školního hřiště, pak dlouhý třípatrový dům, kde se v přízemí prodávaly lahůdky, a zase dál vilková čtvrť, vilky, uličky, zahrádky, a potom už jenom střechy, stříšky, titěrné skládačky, pozvolna se ztrácely, až v dálce zůstaly jenom zvlněné kopce pod širým nebem. Kvečeru všechno mohlo prozářit načervenalé slunce. Koutouček zapadajícího slunce. Ale tenhle večer ne. Pršelo a nebe se uzavřelo. Smutný šedivý podvečer.

„Jinak“ se rozprostíralo donekonečna jako prázdná pustina.